

Kasvu tehdään maakunnissa – maakuntien liitot mukaan Suomen kumppanuussuunnitelmaan

Suomen maakuntahallitusten puheenjohtajat esittävät, että maakuntien liitot otetaan viipymättä mukaan Suomen kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman (NRPP tai NRP-suunnitelma) valmisteluun tasavertaisina kumppaneina ja korostavat monitasoisen hallinnon ja läheisyysperiaatteen vahvempaa huomioimista. Maakuntien liittojen aluetuntemuksen ja vahvan EU-kokemuksen hyödyntäminen Suomen NRPP:n valmistelussa ja toimeenpanossa on välttämätöntä, jotta suunnitelma vahvistaa kasvua koko Suomessa ja vastaa alueiden erilaisiin tarpeisiin.

Suomen NRP-suunnitelmassa tulee painottaa talouskasvua vahvistavia investointeja ja uudistuksia. Samalla tulee huomioida, että EU:n koheesiopolitiikan ydintehtävä on tasata alueiden välisiä kehityseroja ja vahvistaa taloudellista, sosiaalista ja alueellista tasapainoa. Alueiden kehityserojen kaventaminen ei ole talouskasvun vastakohta, vaan avaa mahdollisuuden koko Suomen potentiaalin täysimääräiselle hyödyntämiselle.

Komission asetusehdotuksen COM (2025) 565 artiklan 6 mukaan kumppanuussuunnitelman valmistelu tulee tehdä monitasoisen hallinnon ja alhaalta ylöspäin suuntautuvan lähestymistavan mukaisesti. Tähän asti Suomen valmistelu on ollut vain valtion sisäistä ja ylätasolla tapahtuvaa, mikä ei ole asetusehdotuksen mukaista. Suomen kumppanuussuunnitelman valmisteluun on alusta alkaen otettava mukaan maakuntien liitot, jotka kuntayhtyminä täyttävät monitasoisen hallinnon vaatimuksen.

Maakuntien liittojen osallistuminen ei tarkoita monimutkaista hallintoa tai pirstaleisuutta, vaan **tuo valmisteluun valmiin alueellisen toimeenpanorakenteen, kumppanuusverkostot** ja tiedon investointien vaikuttavuudesta. Näin kansalliset tavoitteet voidaan muuttaa alueilla toteuttamiskelpoisiksi, kasvua ja työllisyyttä vahvistaviksi ratkaisuksi.

Maakuntien liitot vastaavat aluekehittämisen strategisesta kokonaisuudesta, maakuntaohjelmien valmistelusta, Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan ohjelman alueellisesta toimeenpanosta sekä alueellisten rahoitussuunnitelmien laatimisesta. Ne kokoavat kuntien, yritysten, koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden sekä muiden keskeisten toimijoiden näkemykset yhteiseksi kumppanuudeksi. Tämän tehtäväkokonaisuuden ansiosta maakuntien liitoilla on sekä tietopohja että toimeenpanokyky, joita tarvitaan alueiden erilaisten kehittämistarpeiden, kasvumahdollisuuksien ja uudistumisen haasteiden tunnistamiseen kumppanuussuunnitelmassa.

Maakuntahallitusten puheenjohtajat esittävät valtiovarainministeriölle seuraavaa:

- NRP-suunnitelman lukurakenne, sen tarkemmat sisällöt sekä valmistelu- ja toimeenpanovastuut suunnitellaan ja sovitaan yhdessä maakuntien liittojen kanssa.
- NRP-suunnitelman lukurakenteeseen sisällytetään alueiden erityispiirteet huomioivat aluekehittämisen sisällöt.

- Maakuntien liitoille annetaan valmisteluvastuu niiden asiantuntemusta vastaavissa lukukohtaisissa alatyöryhmissä.
- NRP-suunnitelmaan sisällytetään maakunnalliset kehykset, jotka parantavat rahoituksen ennakoitavuutta ja sitouttavat alueelliset ekosysteemit yhteisiin toimiin kasvun, kilpailukyvyn ja työllisyyden vahvistamiseksi.
- NRP-suunnitelmaan ei sisällytetä sellaisia investointeja, jotka kuuluvat lähtökohtaisesti valtion rahoitusvastuuseen.

Maakuntahallitusten puheenjohtajat tukevat tavoitetta yksinkertaistaa hallintoa sekä keventää ja sujuvoittaa kumppanuussuunnitelman varojen käyttöä. Uudistuksen tulee perustua alue- ja asiakaslähtöisyyteen, läheisyysperiaatteeseen ja tavoitteita tukevaan tietojärjestelmään. Joustava ja tulosperusteinen EU-rahoitusmalli ei vähennä alueellisen toiminnan merkitystä, vaan lisää tarvetta vahvalle alueelliselle omistajuudelle, strategiselle vastuulle, ajantasaiselle tilannekuvalle ja toimeenpanokyvylle.

Maakuntahallitusten puheenjohtajat muistuttavat, että maakuntien liitot ovat julkiseen talouteen nähden pieni menoerä, mutta niiden **vipuvaikutus investointeihin, tutkimus- ja innovaatiotoimintaan sekä elinkeinoelämän uudistumiseen on sekä alueellisesti että kansallisesti tarkasteltuna merkittävä. Tämän osaamisen hyödyntäminen on välttämätöntä vaikuttavan ja tuloksellisen kumppanuussuunnitelman laatimiseksi.**

Manner-Suomen maakuntahallitusten puheenjohtajat

Lisätiedot: Maakuntahallitusten puheenjohtajien

- puheenjohtaja Johannes Koskinen, puh. 050 551 3061
- varapuheenjohtaja Janne Sankelo, puh. 050 512 0519
- varapuheenjohtaja Lauri Nikula, puh. 040 9135722